

Svenskt Forum

För jakt skytte och vapenfrågor

2022-12-14

Justitiedepartementet
Enheten för lagstiftning om allmän ordning
och säkerhet och samhällets krisberedskap
103 33 Stockholm

Ju2022/033305 Remiss av betänkande EU:s vapendirektiv - genomförande av 2017 års ändringsdirektiv på miniminivå (SOU 2022:62) (delbetänkande)

Den ideella föreningen Svenskt Forum för jakt skytte och vapenfrågor (föreningen) har beretts tillfälle att yttra sig över ovanstående.

Sammanfattning

Huvudsyftet med det ursprungliga EU-direktivet 91/477/EEG uppges vara att motverka att skjutvapen missbrukas för brottslig verksamhet.

Som ett led med samma syfte och mål har en rad av svenska vapenutredningar resulterat i skärpningar för enskilda, legitima jägare och skyttar, handel och industri, ända sedan 1987. Således under 35 år med ett resultat som till dags dato visar på en totalt motsatta effekt än den påräknade när det gäller skjutvapenrelaterad brottslighet och illegalt vapeninnehav.

Redan i 1995 års vapenutredning (SOU 1998:44) "En samlad vapenlagstiftning" står att läsa Citat: *Även om slutsatsen att de flesta brott som begås med vapenmakt genomförs med "legala" vapen ändå är riktig, kan detta nog inte undanskymma det faktum att den från allmänna samhällliga utgångspunkter farligaste brottsligheten med användning av skjutvapen begås av professionella personer.*

Det kan här bara framhållas att de vapen som anträffas vid razzior hos de s.k. kriminella mc-gängen för de mesta inte torde stå i något register. Den i detta sammanhang något nedslående slutsatsen får bli att det är svårt att genom förändringar i vapenlagstiftningen åstadkomma några signifikativa förändringar i vapenlagstiftningen i fråga om vad som kan kallas rent kriminellt eller professionellt användande av skjutvapen i brottsligt syfte.

För att genom förändringar i vapenlagstiftningen åstadkomma någon minskning i övrigt, låt oss i detta sammanhang kalla den tillfällighetsbrottslighet, torde den enda möjligheten, vara att - åtminstone på sikt- radikalt minska det antal vapen som legalt får finnas i samhället.

Slut citat.

Det är uppenbart att våra beslutsfattare efter mer än tre decennier av vapenutredningar i sin strävan att försöka hejda eller om möjligt minska det eskalerande skjutvapenrelaterade våldet i samhället, undviker att ens försöka se de faktiska orsakerna till utvecklingen.

Ett skjutvapen i sig är inte farligare än den person som håller i det och hans inställning till det allmängiltiga kravet att visa hänsyn och respekt för andras människors liv och hälsa -oavsett vad eventuella motsättningar mellan individer eller grupper kan tänkas handla om.

Att Sverige på relativt kort tid blivit ett farligt land där skottlossning i offentliga miljöer är vanligare än i Las Vegas under de olika maffiagrupperingarnas etablering på 1930-talet ger nästan ett intryck av att det förekommer lågintensiva lokala inbördeskrig mellan olika grupperingar, tyvärr även i mindre orter.

I det uttryck av vanmakt som präglar 1995 års vapenutredning finns det en detalj som stämmer - inga vapenlagar i världen riktade mot legala vapeninnehavare kan hindra kriminellas åtkomst av vapen eller få dem att sluta använda dem om de saknar nödvändiga mentala spärrar och respekt för ett samhälles normala och grundläggande sociala struktur.

Detta särskilt då sannolikheten att bli anhållen och lagförd för grova våldsbrott med skjutvapen är mycket liten.

Det centrala problemet är att det i en organiserad kriminell struktur knappast är den som leder eller styr verksamheten som håller i skjutvapnen på gator och torg. Hur sådant ska hanteras är inte Föreningens sak att yttra sig över.

Att genom etablering av allt mer komplicerade och överbyråkratiska regelsystem för legala vapeninnehavare, som består av hundratusentals jägare och skyttar, kommer den typen av åtgärder inte att minska det illegala skjutvapenrelaterade våldsproblemen i landet vare sig i nutid eller över tid.

Föreningens inställning till remissen

Sverige är medlem i EU och borde utan dröjsmål, på gott och ont, genomföra implementering av EU:s vapendirektiv- genomförande av 2017 års ändringsdirektiv på fullständig miniminivå, utan sidoblickar på äldre lagstiftning och felriktade tankegångar som baserats på tidigare utredningar.

Föreningen inskränker sig till att övergripande yttra sig över nedanstående punkter och hänvisar i detaljfrågor till våra medlemsorganisationers specifika syn på frågor som berör deras verksamhet.

7.3 Märkning av skjutvapen

Det finns ett antal olika incitament för att märka skjutvapen med allt från tillverkningsnummer och olika symboler som talar om var och vem som tillverkat eller massproducerat vapnet.

Vidare olika märkningar och stämplor som verifierar att vapnet genomgått säkerhetstekniska prov, de regionala provhusens identitets stämplor, kaliberbeteckningar och i vissa fall, på lite äldre vapen, maximala laddningsvikter och typ av krut vapnet är avsett för (svartkrut eller röksvagt krut). Vidare vilka projektilkonstruktioner, som beroende på vapnets ålder och pipans typ av räffling, som ska användas för att skjuta med det.

Sådana typer av märkning har förekommit i hundratals år, särskilt för civila vapen där tillverkaren har ett ansvar för att vapnet är säkert att skjuta med.

Det finns en mycket rikhaltig litteratur när det gäller både vapen- och ammunitionsmärkning som kan användas för att identifiera, även lite äldre men fortfarande allmänt använda skjutvapen. Självfallet krävs både insikt och kunskap för att snabbt kunna härleda ett vapen även om det är hundra år gammalt och fortfarande används för jakt eller målskjutning. Att genomföra långtgående krav på att alla förekommande vapen, inklusive vissa smådelar, ska förses med en alfanumerisk eller mekanisk märkning är orealistiskt av både praktiska och administrativa skäl.

Om man begränsar sig till civila vapen finns det en stor mängd av olika fabrikat runt om i världen som i sin tur, i många fall, också tillverkar en rad av olika modeller och typer, från pistoler och revolverar till både långa och korta vapen och dessutom i en rad olika kalibrar.

På i princip alla civila serietillverkade och hantverksmässigt framställda skjutvapen finns fabrikat, tillverkningsnummer och kaliber (av rena säkerhetsskäl) stämplade på vapnets huvuddelar. I Europa finns sedan gammalt, runt 100 år tillbaka, stämplarna om säkerhetsprovning och vilket provningshus som kontrollerat vapnet.

De polisiära incitamenten är rimligen att försöka hitta en ägare till ett vapen som hittas eller beslagtogs. Alternativt via register följa ett vapens väg mellan olika länder och kunna sakföra eventuella avsteg från gällande regler om överföring eller import/export.

De förslag som ställs innefattar även märkning av mindre ospecificerade vapendelar för att upprätta mycket komplicerade register kommer självfallet att skapa många arbetstillfällen men den praktiska nyttan vid en brottsutredning är mera tveksam och kan innebära en rad tekniska problem.

Ett exempel är pipor avsedda för kulvapen. De är i praktiken en förbrukningsdetalj, särskilt när det gäller vapen för målskjutning, men också för jaktvapen.

Inom den hantverksmässiga verksamheten med skjutvapen är det orimligt att lagerföra pipor för specifika vapen där man behöver byta ut en försliten pipa eller byta till en annan kaliber.

Tillverkare av pipor tillhandahåller ofta färdiga pipor med gänga och patronläge med olika yttre profiler i olika kalibrar som är standard för ett visst vapenfabrikat. Men lika vanliga är pipor med färdiga ytterprofiler men utan patronläge och pipgänga och så kallade "blanks" där pipan har samma ytterdiameter i båda ändar och är helt obearbetad på utsidan och utan gänga och patronläge.

Olika vapenfabrikat har ofta olika gängor i lådans pipmutter och då ett pipbyte kräver hantverksmässig tillpassning för att spelet mellan patronen och slutstyckets stötbotten, av säkerhetsskäl måste hållas inom givna toleranser, är det sällan en färdig standardpipa med gänga och patronläge avsedd för ett visst vapenfabrikat utan vidare bara kan skruvas i vapnet. Ofta krävs en justering av gänglängden för att skruva in pipan djupare i kombination med justering av djupet på patronläget.

Var en märkning ska placeras på en utbytespipa för att bli synlig, om märkningen måste ske i samband med tillverkningen av pipan, är inte förutsägbart då pipan i de flesta fall skruvas in i lådan.

Kan märkningen göras av vapenhantverkaren när pipan är färdigmonterats i vapnet är det inga svårigheter om det kan ske på traditionellt sätt med siffer- eller bokstavsstansar.

Det är normalt att ett vapens låda och pipan har samma tillverkningsnummer när de nyttillverkas, men frågan är om kravet på märkning av vapnets huvuddelar måste vara ursprungliga, även om man måste byta en förslitningsdetalj som en pipa eller vill byta till en pipa med en annan kaliber.

Att förslitna pipor skrotas är det normala i en kompetent vapenverkstad, men proceduren i samband med registerhållningen om den nya pipan är försedd med en annan alfanumerisk kod gör att märkningskraven kan bli både administrativt och praktiskt komplicerade.

Ett liknande förhållande gäller kravet på märkning av "smådelar" till skjutvapen, oklart vilka som avses. Gäller det slutstyckshuvud till vissa modulvapen har vi ett problem då de i regel är härdade och inte har så många fria ytor för något tillverkningsnummer. Möjligtvis genom gravyr med en el-penna.

Under alla omständigheter har lösa smådetaljer som härrör från ett skjutvapen en mycket liten kriminell potential om de inte sitter i ett komplett vapen. Samma sak gäller en gevärspipa som inte sitter i ett vapen. Den kan bara fungera som ett tillhygge för trubbigt våld.

Föreningens uppfattning är att de traditionella metoderna för märkning av skjutvapen är fullt tillräckliga för att spåra vapnet- om det finns registrerat hos tillverkaren, vapenhandlaren och i slutanvändarens innehavstillstånd.

Det är mycket angeläget att frågan om märkning av skjutvapen utöver det normala får en noggrann och systematisk genomlysning både vad avser praktisk nytta, nödvändighet och praktisk möjlighet att genomföra tekniskt.

Vilken modell ett visst vapen har för att tillståndsgivande myndigheter ska kunna bedöma dess användningsområde ligger inom de rimliga kompetenskrav man kan ställa på en tillståndsgivande myndighet att både veta eller kunna ta reda på eller genom att digitalt studera de uppgifter tillverkaren ger.

8 Frågor som rör vapenmagasin

8.1.1

Det är sedan tidigare känt att alla räfflade kulvapen vid export betraktats som krigsmateriel. I praktiken också inkluderande enkelskotts "salongsgevär" i kaliber .22 LR

De flesta för att inte säga alla fabrikat av repetergevär med kolvslutningsmekanism i kaliber .22 LR har ett löst radmagasin då ett fast magasin skulle vara mycket svårt att fylla på uppifrån i patronschaktet. Samma förhållande gäller ju de rak-repeterade gevären som används vid skidskytte. Analogt borde dessa och det stora antal magasin som används i verksamheten också betraktas som krigsmateriel, precis som vapnet, då de enligt utredaren helt korrekt omfattas av vapenlagen.

När det gäller jaktvapen finns ett antal modeller och fabrikat som är utrustade med lösa kryss- eller radmagasin.

En anledning är att tillverkningen blir lite billigare och enklare då man slipper att tillverka ett mer arbetskrävande underbeslag med magasinbox och utsvängbar magasinbotten för att kunna plundra vapnet utan att behöva göra en mantelrörelse för varje patron.

När det gäller halvautomatiska och pumprepererade kulvapen ligger det, med anledning av vapentypernas konstruktion, i sakens natur att man inte kan ha lådan öppen för laddning uppifrån. Utan ett löst magasin vore man tvungen att peta in patroner genom utkastarporten i sidan av lådan. Är det fråga om att halvautomatiskt vapen blir det mycket besvärligare än med ett pumprepererat vapen att ladda.

Anledning till att frågan om lösa magasin inte är reglerad ligger sannolikt i att det är långsökt att reglera magasin av en lång rad av varianter som inte är avpassade för fastställda modeller av militära vapen.

8.1.2

Man kan på goda grunder anta att en person som avser att skjuta mot andra människor med ett halvautomatiskt jakt- eller målskjutningsvapen inte skulle få märkbart försämrade eldkraft om han har ett antal magasin med mindre kapacitet än tio patroner. Sannolikt är det inte någon större svårighet att skaffa magasin till ett illegalt förvärvat vapen än det är att få tag i själva vapnet.

Lösa magasin av plåt är känsliga och tål liten yttre påverkan för att inte störa en automatisk omladdning. Det räcker att tappa det mot ett hårt underlag för att det ska bli eldavgrott eller repeterproblem. Ur ett rent vapentekniskt perspektiv kan en innehavare av ett halvautomatiskt jaktvapen därför behöva ha några magasin i reserv utan särskilda krav.

Utredarens diskussion om att reglering av lösa magasin skulle bli oskälig och skapa mycket detaljregler som definitivt skulle påverka rättssäkerheten om man skulle glömma att söka tillstånd för ett extramagasin som blivit över om ett helt legalt innehaft vapnet har avyttras.

När det gäller halvautomatiska och pumprepeterade kulvapen ligger det, med anledning av vapentypernas konstruktion, i sakens natur att man inte kan ha lådan öppen för laddning uppifrån. Utan ett löst magasin vore man tvungen att peta in patroner genom utkastarporten i sidan av lådan.

Är det fråga om att halvautomatiskt vapen blir det mycket besvärligare än med ett pumprepeterat vapen att ladda.

Anledningen till att frågan om lösa magasin inte är reglerad ligger sannolikt i att det är långsökt att reglera magasin av en lång rad av varianter som inte är avpassade för fastställda modeller av militära vapen.

8.1.2

Man kan på goda grunder anta att en person som avser att skjuta mot andra människor med ett halvautomatiskt jakt- eller målskjutningsvapen inte skulle få märkbart försämrade eldkraft om han har ett antal magasin med mindre kapacitet än tio patroner. Sannolikt är det inte någon större svårighet att skaffa magasin till ett illegalt förvärvat vapen än det är att få tag i själva vapnet.

Lösa magasin av plåt är känsliga och tål liten yttre påverkan för att inte störa en automatisk omladdning. Det räcker att tappa det mot ett hårt underlag för att det ska bli eldavsrott eller repeterproblem. Ur ett rent vapentekniskt perspektiv kan en innehavare av ett halvautomatiskt jaktvapen därför behöva ha några magasin i reserv utan särskilda krav.

Utredarens diskussion om att reglering av lösa magasin skulle bli oskälig och skapa mycket detaljregler som definitivt skulle påverka rättssäkerheten om man skulle glömma att söka tillstånd för ett extramagasin som blivit över om ett helt legalt innehaft vapnet har avyttras.

EU direktivet kräver inte någon reglering av lösa magasin. Föreningen delar utredarens uppfattning att det enbart är klåfingrigt att komplicera innehav annat än att begränsa den maximala magasinskapaciteten till 10 skott för jaktvapen. Att jämställa ett löst plåt- eller plastmagasin med ett skjutvapen är ytterst långsökt. Med det hindrar naturligtvis inte att polisen ska kunna ställa relevanta frågor om man påträffar ett vapenmagasin eller vapendelar hos någon som inte kan styrka att han lagligt innehar ett vapen som föremålen är avsedda för.

Begreppet löstagbara vapenmagasin

Utredaren menar, att det i olika sammanhang framförts, att det bör införas en definition av löstagbara vapenmagasin. Vidare att magasin som sådana är svåra att definiera eftersom ett sådant magasin kan fyllas med ett varierande antal patroner beroende på kaliber.

Förvisso kan man stoppa i betydligt fler patroner i kaliber 6,35 Browning i ett magasin avsett för 9 millimeter Parabellum. Men det går ju inte att skjuta med vapnet.

Skulle hylsans ytterdiameter vid basen och ha samma längd som patroner med en annan kulldiameter exempelvis 7,65 Parabellum skulle magasinet till ett vapen i kaliber 9 mm Parabellum rymma lika många patroner, men det skulle inte gå att skjuta med vapnet. Förvisso kan 7,65 mm patronen gå in i ett patronläge för 9 mm dito men att den skulle kunna avfyra är tveksamt. Skulle det gå händer sannolikt otrevliga saker för skytten och precisionen blir obefintlig. Tvärt om är det helt omöjligt att mata in en 9 mm patron i ett patronläge avsett för 7,65 mm Parabellum.

Nomenklaturen "vapenmagasin" är i ett vapentekniskt sammanhang att tolka som ett mer eller mindre permanent förråd där man förvarar skjutvapen. Annars använder man begreppet ett "löst/lösa magasin" för att skilja dem från toppmatade "fasta magasin" som är integrerade i vapnet

Föreningen skulle önska att myndigheter generellt i vapnen- och ammunitionstekniska sammanhang inte tillför egna ord eller uttryck utan använder vedertagna fackuttryck när det gäller vapen och ammunition samt alltid använder de helt unika kaliberbeteckningarna som är homologiserade av C.I.P.

Både vapen- ammunitionstillverkare anger alltid den korrekta kaliberbeteckningen som följer C.I.P: s regelverk för att det inte ska ske någon förväxling av ammunition vid användning av vapnet. Analogt ska ett skjutvapens unika kaliberbeteckning anges i tillståndsbevis och alla dokument som krävs vid transaktioner, export, import och överföringar.

Det har förekommit försök från Naturvårdsverket i avsikt att försöka förenkla identifieringen av vapen eller administrativt arbete genom att försöka översätta homologiserade kaliberbeteckningar angivna i engelska tum till metriska mått med att ange kulans diameter gånger hylsans längd.

Torbjörn Lindskog
Tf ordförande

Christer Holmgren
Adjungerad sekreterare